

DEDER

Camelina sativa

Plantenfamilie	
Brassicaceae (kruisbloemigen)	
Oorsprong	
Komt voor in Oost- en Midden-Europa en in Midden- en West-Azië. Elders ingeburgerd, o.a. in Noord-Amerika.	
Plantkenmerken	
Levensduur	Eénjarig gewas. Het gewas kent een zomer en winter variant. In Noordwest-Europa wordt enkel de zomervariant geteeld. Door het korte groeiseizoen kan het gewas mogelijk als voor- of nateelt ingezet worden. Deder kan ook toegepast worden in mengteelt, in combinatie met granen en leguminosen.
Bloei	Mei – juli, geel
Groeihoogte	20 – 80 cm
Voortplanting	Nectarwaarde 5 en pollenwaarde 0 volgens imkerpedia.nl
Teeltkenmerken	
Bemesting	Adviesbemesting (Duitse bron): 80 kg N/ha, 60 kg P ₂ O ₅ /ha, 100 kg K ₂ O/ha. Een hoge N-gift kan tot lagere oliegehalten leiden.
Bodem	Er worden geen specifieke eisen gesteld aan de grondsoort. Deder gedijt niet goed op natte gronden.
Zaaien	Dederzaad kan met een standaard graanzaaimachine gezaaid worden. (instelling voor fijnzadig zaad). Deder wordt tussen de 5 en 7 kg zaad/ha gezaaid (400 tot 600 zaden per m ² . Zaaidiepte tussen de 0,5 en 2 cm. De rijafstand varieert tussen de 12,5 en 30 cm. Het zaad kan reeds kiemen bij 3°C, de periode half maart tot half april is bij goede bodemomstandigheden ideaal.
Oogst	Dederzaad kan geoogst worden met een maaidorser. Het zaad kan van stam geoogst worden en het is niet nodig om eerst in zwad te leggen. De instellingen komen overeen met het dorsen van koolzaad. Dederzaad is echter kleiner en kan door de kieren van de combine verloren gaan. Groeiperiode van deder bedraagt tussen de 100 en 115 dagen. Bij een vroege zaai kan er eind juli, begin augustus geoogst worden. Het oogstmoment is aangebroken als ongeveer 2/3 ^{de} van de zaden verkleurd zijn van groen naar geel. Het gewas is op dat moment bijna volledig verdord. Het dederzaad dient zo snel mogelijk gedroogd te worden tot 9% om een goede oliekwaliteit te garanderen.
Opbrengst	Zaadopbrengst tussen de 1.500 en 3.000 kg per ha (maximaal tot 4.500 kg/ha). De opbrengst aan dederolie varieert, een olieopbrengst van 1.200 l per ha is mogelijk. Bijkomend een stro-opbrengst van 3 tot 4 ton droge stof.
Ziekten en plagen	Minimaal een teeltrotatie van 5 jaar voorzien. Percelen waar tarwe of erwten hebben op gestaan hebben de voorkeur, vermijd percelen waar koolzaad of mosterd hebben gestaan in het vorige teeltseizoen. Teelt niet gekend op fytoweb.
Onkruid	Als volggewas heeft graan de voorkeur, omwille van opslag van dederzaad. Het gewas kent een snelle begin ontwikkeling wat positief is voor onkruidonderdrukking. Bij een grotere rijafstand (30 cm) kan mechanische onkruidbestrijding uitgevoerd worden.
Potentiële toepassingen	
Het oliegehalte ligt tussen de 30 à 45% per bij koude persing en hierbij blijft zo'n 10 tot 14% koek achter. De olie bevat veel omega 3 vetzuren (linoleenzuur), maar ook fytosterolen die een cholesterol verlagend effect hebben en natuurlijk antioxidant zoals tocoferol (vitamine E). Volgende toepassingen zijn mogelijk: voedsel, cosmetica, biosmeermiddelen en biodiesel. Camelina olie (koud geperst) heeft een specifieke geur die de menselijke consumptie kan beperken.	

De perskoek kan gebruikt worden voor rundvleesvee, viskweek, pluimvee en melkvee.
Het stro kan gebruikt worden voor de productie van vezels voor papier of karton.

Wist je dat?

De Romeinen gebruikten dedersaad als massageolie, lampolie, olie voor koken en als veevoeder. De hernieuwde interesse in deder komt voort uit de zoektocht naar oliehoudende energiegewassen. Dederolie is bijvoorbeeld ook geschikt als biobrandstof voor vliegtuigen.